

GOUDEN LEEUWAAP

DIER PASPOORT

Naam: gouden leeuwaap

Wetenschappelijke naam: *Leontopithecus rosalia*

Grootte & gewicht: mannetjes en vrouwtjes zijn even groot. Ze zijn ongeveer 20-35 cm lang en hebben een staart van 30-40 cm. Ze wegen 400-800 gram.

Leefwijze: familiegroepjes van een ouderpaar met hun jongen; 2 tot 8 in totaal.

Leeftijd: 14 jaar in het wild; in gevangenschap tot 24 jaar (daar is geen gevaar).

Hoeveel jongen: 2 jongen

Familie: gouden leeuwape behoren tot de dwergapen; familieleden in GaiaZOO zijn de witgezicht oeistitie en roodbuik tamarin.

Bedreigd: De gouden leeuwaap heeft de IUCN status 'bedreigd'. Wat dit betekent ontdek je verderop!

WAT EET EEN LEEUWAAP?

Voedsel in het wild: vruchten, bloemen, nectar, hars, eieren, kikkers, slakken, hagedissen, spinnen, insecten

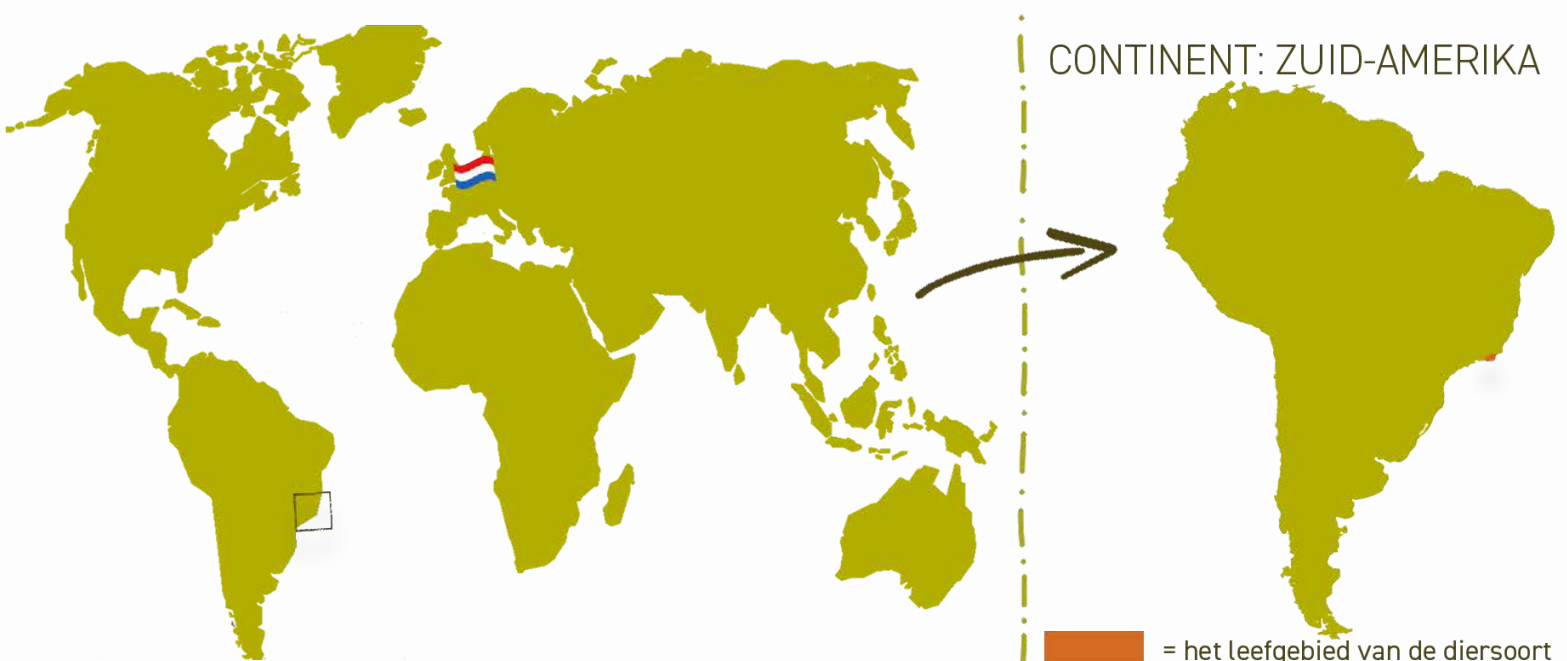
Voedsel in de ZOO: leeuwape brok, komkommer, witlof, ongepelde noten, andijvie, aubergine, insectenmeel, sprinkhanen, meelwormen, krekels, gekookt ei en Arabische gom (= plakkerig boomsap)

LEEFGEBIED

Het leefgebied (*dit noemen we met een moeilijk woord 'habitat'*) van de gouden leeuwaap bestaat uit het Atlantisch kust-regenwoud. Ze leven in een heel klein gebiedje vlakbij twee miljoenesteden in Brazilië (Rio de Janeiro en São Paulo).

De gouden leeuwaap deelt zijn leefgebied met heel veel andere regenwoud-soorten zoals amfibieën, insecten, vogels en andere apen.

KLAUWAAPJES

Gouden leeuwapen behoren tot de familie van de dwergapen. Deze apen hebben geen platte, maar klauwvormige nagels aan hun vingers. Daarom worden ze ook wel klauwaapjes genoemd. Dankzij deze klauwtjes kunnen de kleine apen zich beter vasthouden aan dikke stammen en kunnen ze zelfs goed op gladde stammen klimmen. De klauwnagels zijn ook handig om in de boombast te pulken op zoek naar insecten of hars. De duimnagel van dwergapen is wel net zo plat als onze nagels en die van andere apen!

Feitje!
De lange, feloranje haren rond de kop lijken een beetje op de manen van een leeuw. Nu snap je waarom ze zo heten!

TWEELINGEN

Bij de geboorte kunnen jonge gouden leeuwapen zich meteen zelf vasthouden aan de lange haren van hun moeder. Omdat er (bijna) altijd tweelingen geboren worden, is het best zwaar voor het vrouwtje om de jongen te dragen. Bovendien kost het haar veel energie om de voedzame melk te produceren voor de twee kleintjes. Daarom stapt de tweeling al snel over op de rug van het mannetje, of dragen de oudere broers of zussen hen. Zo leren de oudste jongen meteen hoe ze voor jongen moeten zorgen. Dat is handig voor als ze later hun eigen gezin gaan stichten!

TIP: Op de laatste pagina vind je nog meer leuke weetjes!

Kijk hier een filmpje van etende gouden leeuwapen in GaiaZOO!

LEKKER SNACKEN !

In het Atlantisch kust-regenwoud leven heel veel die- en plantensoorten bij elkaar. Als het bos ongerept is, hoeven gouden leeuwapen daardoor meestal geen grote afstanden af te leggen om voldoende voedsel te vinden. Eén enkele bromelia-plant (die op boomtakken groeit) is als een snackbar voor een leeuwaap! Tussen de grote bladeren van deze planten, vinden ze kommetjes met regenwater om te drinken. En in het water leven kikkers en insecten om te eten. In de bloemen van de bromelia zit bovendien lekkere nectar.

Feitje!
Gouden leeuwapen kunnen wel 17 verschillende geluiden maken. Elk geluid heeft een eigen betekenis.

BEDREIGINGEN

De gouden leeuwaap stond halverwege de 20e eeuw op het randje van uitsterven. Dat kwam doordat de steden rondom de bossen waar ze leven steeds groter werden. Zo raakte het leefgebied van de leeuwapen steeds verder opgeknipt. In elk stukje bos leefde nog een handjevol leeuwapen. Maar jonge apen die een eigen leefgebied wilden zoeken, konden niet meer van de ene bossnipper naar de andere lopen.

verlies van leefgebied

wegen

steden

landbouw

Feitje!
In Brazilië is de gouden leeuwaap het nationale symbool voor natuurbehoud.

HET GAIA NATURE FUND EN BEDREIGDE DIEREN

Het Gaia Nature Fund is de natuurbehoudstichting van GaiaZOO. GNF helpt de ook gouden leeuwaap in Brazilië.

Maar... hoe weten we eigenlijk welke diersoorten bedreigd worden?

WANNEER IS EEN DIER BEDREIGD?

Of een diersoort bedreigd is en hoe erg, wordt bepaald door de wereldwijde organisatie voor natuur: de Internationale Unie voor Natuurbehoud (IUCN). Zij geven op de zogenaamde 'Rode Lijst' aan of planten- en diersoorten wel of niet worden bedreigd. Dankzij deze Rode Lijst weten we welke diersoorten risico lopen om uit te sterven en waar dringend hulp nodig is. De Rode Lijst van IUCN kun je zien als een soort 'to-do lijst' voor natuurbeschermers en dierentuinen!

De gouden leeuwaap heeft de status 'bedreigd'. Dat betekent dat de kans groot is dat hij uitsterft in het wild. Dat klinkt ernstig en dat is het ook, maar een paar jaar geleden was de status van de gouden leeuwaap nog 'ernstig bedreigd'. Dankzij veel hulp van natuurorganisaties gaat het dus al ietsje beter met deze apen!

LEES MEER OVER IUCN

LEEUWAPEN BESCHERMEN

Toch blijft hulp voor de gouden leeuwaap erg belangrijk. Want naast bestaande gevaren, komen er soms ook onverwacht nieuwe bedreigingen bij. In 2018 werden deze dwergapen bijvoorbeeld getroffen door de gele koorts... Via een vijfjaren stappenplan probeert stichting AMLD de kwetsbare gouden leeuwapen ook hiertegen te beschermen.

Daarom blijft het Gaia Nature Fund de gouden leeuwaap steunen.

TERUG NAAR DE NATUUR!

Toen de gouden leeuwaap dreigde uit te sterven, sloegen Braziliaanse natuurbeschermers alarm. Daardoor konden nog net op tijd stukjes bos beschermd worden. Tegelijkertijd gingen dierentuinen samenwerken om de gouden leeuwapen die daar leefden zo goed mogelijk te verzorgen. Dat kon dankzij onderzoek die kennis gaf over de voeding en de groepssamenstelling. Daardoor werden er steeds meer jongen geboren in dierentuinen. Zoveel zelfs, dat er in dierentuinen meer leeuwapen leefden dan in het wild...

Dankzij de goede samenwerking tussen dierentuinen én natuurbeschermers werd een plan gemaakt om de gouden leeuwapen die in dierentuinen geboren waren terug te brengen naar de natuur. Maar dat gaat niet zomaar, want dierentuin-apen zijn gewend om op een vaste, veilige plek en op bepaalde tijden eten te krijgen. In het oerwoud gaat dat natuurlijk heel anders. Daarom kregen de apen die terug zouden gaan naar Brazilië eerst een soort survival training. Ze leerden beter te klimmen, zelf voedsel te zoeken en vruchten te openen. Na een aantal maanden oefenen konden 150 gouden leeuwapen vanuit Europa terugkeren naar het Atlantisch kust-regenwoud van Brazilië.

Om de leeuwapen meer leefgebied te bieden, waren in de tussentijd smalle stroken land beplant met nieuwe bomen. Via deze 'groene bruggen' konden de leeuwapen weer veilig van de ene naar de andere bossnipper lopen.

HELP MEE LEEUWAPEN BESCHERMEN

Door jouw spreekbeurt te houden over de gouden leeuwaap leer je de kinderen in jouw klas niet alleen hoe mooi deze dieren zijn, maar ook waarom het belangrijk is om ze te beschermen! Hieronder vind je nog meer tips over hoe jij en jouw klasgenoten de natuur kunnen helpen:

Doe het licht uit als je een kamer uit gaat.

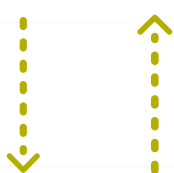

Recycle je afval zodat het hergebruikt kan worden en niet in de natuur terecht komt.

Draag een warme trui in plaats van de verwarming hoger te zetten.

FOKPROGRAMMA

Moderne dierentuinen proberen op verschillende manieren om te helpen bij de bescherming van bedreigde diersoorten. De gouden leeuwaap is er daar een van. Dit doen ze onder andere via fokprogramma's voor bedreigde diersoorten, waarbij dierentuinen uit heel Europa samenwerken! Want wist je dat goede dierentuinen geen dieren uit het wild halen? Ze ruilen hun dieren onderling uit. Dit zorgt er ook voor dat er in elke dierentuin gezonde, jonge dieren worden geboren. Het belangrijkste is immers dat de dieren een goed onderkomen hebben. Ook willen dierentuinen de natuur niet verstoren, want ze proberen deze juist samen te beschermen en ervoor te zorgen dat wilde dieren en hun leefgebieden behouden blijven.

LEES HIER VERDER

LEEUWAAP WEETJES!

Gouden leeuwapen leven in het regenwoud. Ze kunnen dan ook heel goed in bomen en struiken klauteren:

⚡ Omdat ze zo klein zijn en maar weinig wegen, kunnen gouden leeuwapen in de dunste twijgen klimmen en heel gemakkelijk van tak naar tak springen!

⚡ Om veilig te zijn tijdens het slapen, zoeken ze vaak een boomholte op.

⚡ Dankzij hun lange vingers en klauwnagels kunnen gouden leeuwapen makkelijker voedsel vinden in spleten in boomstammen.

GROEPEN

Meestal krijgt maar één vrouwtje uit de familiegroep jongen.

DELEN!

Binnen een familiegroepje delen gouden leeuwapen hun voedsel regelmatig.

VERBINDEN

In 2019 werd het eerste ecoduct van Brazilië gebouwd. Zo werden twee leefgebieden van de gouden leeuwapen weer verbonden! Een Nederlands bedrijf heeft geholpen bij de bouw van dit ecoduct.

